

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2018. szeptember 6.*

„Fellebbezés – Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) – Az Európai Unió finanszírozása keretében támogatható kiadások – A Cseh Köztársaság által kifizetett kiadások – 479/2008/EK rendelet – A 11. cikk (3) bekezdése – A »szőlőültetvények szerkezetátalakításának« fogalma”

A C-4/17. P. sz. ügyben,

a **Cseh Köztársaság** (képviselik: M. Smolek, J. Pavliš és J. Vlácil, meghatalmazotti minőségben)

fellebbezőnek

az Európai Unió Bírósága alapokmányának 56. cikke alapján 2017. január 4-én benyújtott fellebbezése tárgyában,

a másik fél az eljárásban:

az **Európai Bizottság** (képviselik: P. Ondrůšek és B. Eggers, meghatalmazotti minőségben)

alperes az elsőfokú eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök, J. Malenovský, M. Safjan, D. Šváby (előadó) és M. Vilaras bírák,

főtanácsnok: J. Kokott,

hivatalvezető: Illéssy I. tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2018. március 1-jei tárgyalásra,

a főtanácsnok indítványának a 2018. április 12-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Fellebbezésével a Cseh Köztársaság az Európai Unió Törvényszéke 2016. október 20-i Cseh Köztársaság kontra Bizottság ítéletének (T-141/15, nem tették közzé, a továbbiakban: megtámadott ítélet, EU:T:2016:621) hatályon kívül helyezését kéri, amennyiben ezzel az ítéletével a Törvényszék elutasította az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) terhére a tagállamok által kifizetett egyes kiadásoknak az európai uniós

* Az eljárás nyelve: cseh.

finanszírozásból való kizárásáról szóló, 2015. január 16-i (EU) 2015/103 bizottsági végrehajtási határozat (HL 2015. L 16., 33. o.) annyiban történő megsemmisítésére irányuló keresetét, amennyiben kizárja az EMGA terhére a szőlőültetvények állatok és madarak által okozott károkkal szembeni védelmére irányuló intézkedésre (a továbbiakban: vitatott védintézkedés) a Cseh Köztársaság által 2010 és 2012 között kifizetett összesen 2 123 199,04 eurós összegű kiadásokat (a továbbiakban: vitatott határozat).

Az uniós jog

Az 1493/1999/EK rendelet

- 2 A borpiac közös szervezéséről szóló, 1999. május 17-i 1493/1999/EK tanácsi rendelet (HL 1999. L 179., 1. o.) II. címének a „Szerkezetátalakítás és átállás” elnevezésű III. fejezetében e rendelet 11. cikke a következőképpen rendelkezett:

„(1) Ezennel létrejön a szőlőültetvények szerkezetátalakításának és átállásának rendszere.

(2) A rendszer célja a termelésnek a piaci kereslethez igazítása.

(3) A rendszer az alábbi intézkedéseket foglalja magában:

- a) a fajtaváltás, ideértve az átoltással történő fajtaváltást is;
- b) a szőlőültetvények áttelepítése;
- c) a szőlőültetvények irányítási módszereinek javítása a rendszer céljának megfelelően.

Nem tartozik a rendszer hatálya alá a természetes élettartamuk végéhez ért szőlőültetvények rendes megújítása.

[...]”

A 479/2008/EK rendelet

- 3 A borpiac közös szervezéséről, az 1493/1999/EK, az 1782/2003/EK, az 1290/2005/EK és a 3/2008/EK rendelet módosításáról, valamint a 2392/86/EGK és az 1493/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 29-i 479/2008/EK tanácsi rendelet (HL 2008. L 148., 1. o.; helyesbítés: HL 2008. L 220., 35. o.) (11) preambulumbekzdése a következőképpen szólt:

„E nemzeti támogatási programok egyik támogatható kulcsintézkedésének a közösségi borok harmadik országokban végzett reklámozásának és forgalmazásának kell lennie. A szerkezetátalakítási és átállási tevékenységeket továbbra is fedezni kell, mivel azok jó szerkezeti hatást gyakorolnak a borágazatra. Támogatást kell biztosítani a borágazatban az olyan beruházások számára is, amelyek a vállalkozások gazdasági teljesítményének javítására irányulnak. [...]”

- 4 A 479/2008 rendelet „Összeegyeztethetőség és egységesség” című 4. cikke az (1) bekezdésében a következőképpen rendelkezett:

„A támogatási programoknak összeegyeztethetőnek kell lenniük a közösségi joggal, és összhangban kell állniuk a Közösség tevékenységeivel, szakpolitikáival és prioritásaival.”

- 5 E rendeletnek „A támogatási programok benyújtása” című 5. cikke értelmében:

„(1) A II. mellékletben említett valamennyi termelő tagállam első alkalommal 2008. június 30-ig benyújtja a Bizottságnak az ötéves támogatási program tervezetét, amely e fejezettel összhangban levő intézkedéseket tartalmaz.

A támogatási programokban foglalt támogatási intézkedéseket a tagállamok által legmegfelelőbbnek tartott földrajzi szinten kell összeállítani. A támogatási program – a Bizottságnak történő benyújtását megelőzően – az illetékes hatóságokkal és a megfelelő területi szervezetekkel folytatott konzultáció tárgyát képezi.

Minden tagállam egyetlen támogatási programtervezetet nyújt be, amely tartalmazhat regionális sajátosságokat.

(2) A támogatási program három hónappal a Bizottságnak való benyújtását követően válik alkalmazandóvá.

Ugyanakkor, ha a benyújtott támogatási program nem felel meg az e fejezetben meghatározott feltételeknek, a Bizottság arról értesíti a tagállamot. Ilyen esetben a tagállam felülvizsgált támogatási programot nyújt be a Bizottságnak. A felülvizsgált támogatási program két hónappal a benyújtását követően válik alkalmazandóvá, kivéve ha az összeegyeztethetlenség továbbra is fennáll, amely esetben ez az albekezdés alkalmazandó.

[...]”

- 6 Az említett rendeletnek a „Szőlőültetvények szerkezetátalakítása és átállása” című 11. cikke a következőket írta elő:

„(1) A szőlőültetvények szerkezetátalakításához és átállásához kapcsolódó intézkedések célja a bortermelők versenyképességének javítása.

(2) A szőlőültetvények szerkezetátalakítása és átállása e cikkel összhangban kizárólag akkor támogatható, ha a tagállamok a 109. cikknek megfelelően benyújtják a termelési potenciálról szóló jegyzéket.

(3) A szőlőültetvények szerkezetátalakítási és átállási támogatása kizárólag a következő tevékenységek közül egyre vagy többre nyújtható:

- a) a fajtaváltás, ideértve az átoltással történő fajtaváltást is;
- b) a szőlőültetvények áttelepítése;
- c) a szőlőültetvény termesztéstechnológiai módszereinek javítása.

Nem támogatható a természetes élettartamuk végéhez érő szőlőültetvények rendes megújítása.

(4) A szőlőültetvények szerkezetátalakítási és átállási támogatás formái kizárólag a következők lehetnek:

- a) a termelőknek az intézkedés végrehajtásából fakadó bevételekiesésért nyújtott kompenzáció;
- b) hozzájárulás a szerkezetátalakítás és -átállítás [helyesen: átállás] költségeihez.

[...]”

A jogvita előzményei

7 A jogvita releváns előzményeit a megtámadott ítélet 1–17. pontja az alábbiak szerint foglalta össze:

- „1 2008. július 9-én a [479/2008 rendelet] 5. cikkének (1) bekezdése alapján a Cseh Köztársaság benyújtotta az Európai Község Bizottságához a 2009–2014. pénzügyi évekre vonatkozó támogatási programjának tervezetét.
- 2 A programtervezet intézkedéseivel tartozott a [vitatott védintézkedés], amelynek a végrehajtására vagy mechanikus eszközökkel, azaz a szőlőültetvények körbekerítése révén, vagy különböző, ijesztésre szolgáló szerkezetek révén kerül sor, vagy esetleg hangot kibocsátó olyan aktív eszközök révén, amelyek emberek jelenlétét teszik szükségessé [...].
- 3 2008. október 8-i levelével a Bizottság a 479/2008 rendelet 5. cikkének (2) bekezdése alapján kifogást emelt a fentiekben említett tervezettel szemben. A Bizottság kifogásai azonban nem a vitatott védintézkedésre vonatkoztak.
- 4 A Cseh Köztársaság a Bizottság kifogásai alapján a tervezetet átdolgozta, és 2009. február 12-én egy új tervezetet adott át a Bizottságnak. A második tervezet ismételt, változatlan formában tartalmazta a szóban forgó védintézkedést. A Bizottság már nem emelt kifogást a második tervezettel szemben.
- 5 A VT/VI/2009/101/CZ. referenciaszám alatt a 2007/2008-as borászati év tekintetében végzett, arra irányuló ellenőrző vizsgálat alkalmával, hogy a Cseh Köztársaság által a szőlőültetvények szerkezetátalakítása és átállása keretében elfogadott intézkedések összeegyeztethetők-e az e területen történő támogatásnyújtás feltételeivel, a Bizottság az 1290/2005/EK tanácsi rendeletnek a kifizető ügynökségek és más testületek akkreditációja és az EMGA és az EMVA számláinak elszámolása tekintetében történő alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2006. június 21-i 885/2006/EK bizottsági rendelet (HL 2006. L 171., 90. o.; helyesbítés: HL 2009. L 52., 17. o.) 11. cikkének (1) bekezdése alapján 2009. február 20-án tájékoztatást küldött a Cseh Köztársaságnak. E tájékoztatás részben a következőképpen szól:

»Ez az eredmény azonban egyértelművé teszi, hogy a szerkezetátalakítási munkálatok lényegében a meglévő szőlőültetvények állatokkal szembeni, további beavatkozás nélküli védelmére korlátozódtak. Ez a megközelítés azonban az 1493/1999/EK rendelet 11. cikke (2) bekezdésének betartása során problematikus, amely rendelkezés szerint a rendszer célja a termelésnek a piaci kereslethez igazítása. Amennyiben a szerkezetátalakítás a Cseh Köztársaságban csak a meglévő szőlőültetvények állatokkal szembeni védelmére korlátozódik, úgy a kiadások *prima facie* nem támogathatók, mivel azok nem függnak össze a rendelet előírt követelményeivel.« Ugyanebben a levélben a Bizottság kifejtette, hogy a cseh hatóságok »kötelesek minden szükséges intézkedést megtenni a hiányosságok és a meg nem felelések kiküszöbölése érdekében«.
- 6 A 2009. szeptember 22-i levélben a Bizottság értesítést küldött egy további ellenőrző vizsgálatnak a VT/VI/2009/004/CZ. referenciaszám alatt történő lefolytatására irányuló szándékáról. E vizsgálat a Cseh Köztársaságban található szőlőültetvények 2008/2009-es borászati évben történő szerkezetátalakítására és átállítására irányuló intézkedésekre vonatkozott.
- 7 2010. január 26–29. között a Bizottság a Cseh Köztársaságban lefolytatta ez utóbbi vizsgálatot.

- 8 A [...] 885/2006 rendelet 11. cikkének (1) bekezdése alapján küldött 2010. március 22-i tájékoztatásban a Bizottság a VT/VI/2009/004/CZ. referenciaszámú vizsgálat keretében többek között a következőket állapította meg:
- »A helyszíni ellenőrzés során az ellenőrző csoportnak kétségei támadtak afelől, hogy a szerkezetátalakítás és átállás keretében támogatható-e a madarakkal és vadon élő állatokkal szembeni aktív és passzív védekezés.«
- 9 Egyébiránt a Bizottság ugyanabban a levélben közölte a Cseh Köztársasággal, hogy »[a] madarakkal és vadon élő állatokkal szembeni aktív és passzív védekezés nem tekinthető olyan új intézkedésnek, amellyel a szőlőültetvények művelése oly mértékben javítható, hogy a termelés a piaci kereslethez igazodjon«. Végezetül a tájékoztatásban a Bizottság emlékeztet arra, hogy »[a] 1493/1999 rendelet egyértelműen meghatározza, hogy [a szerkezetátalakítási intézkedések] célja a 'termelésnek a piaci kereslethez igazítása'«.
- 10 2011. január 31-én a Bizottság továbbította a Cseh Köztársaság részére azon kétoldalú megbeszélés jegyzőkönyvét, amelyre a 885/2006 rendelet 11. cikke (1) bekezdésének harmadik albekezdése alapján 2010. december 13-án került sor a Cseh Köztársaságnak és a Bizottság szolgálatainak a képviselői között a két említett vizsgálat tekintetében. 2011. január 31-től kezdve a két vizsgálatra való hivatkozást feltüntették a Bizottság jelen ügyben zajló valamennyi levélváltásának az elején.
- 11 A jegyzőkönyvben a Bizottság megállapította, hogy a Cseh Köztársaságban a vitatott védintézkedés keretében kifizetett kiadások nem minősültek támogatható kiadásoknak, és kérte a Cseh Köztársaságtól a 2008 és 2010 közötti pénzügyi évek tekintetében bejelentett kiadások pontos összegének megadását.
- 12 2012. december 3-án a Bizottság a 885/2006 rendelet 11. cikke (2) bekezdésének harmadik albekezdése és 16. cikkének (1) bekezdése alapján tájékoztatást küldött a Cseh Köztársaságnak. E tájékoztatásban a Bizottság megerősítette és pontosította azon álláspontját, miszerint a szőlőültetvények aktív és passzív védelmének Cseh Köztársaság által tervezett formái nem tartoznak a szerkezetátalakítás és átállás [1493/1999 rendelet] 11. cikke és a 479/2008 rendelet 11. cikke szerinti fogalmába. Ebben az összefüggésben a Bizottság 52 347 157,43 cseh korona (CZK) (hozzávetőleg 2 040 737 euró) és 11 984 289,94 euró összegű pénzügyi kiigazítást javasolt a 2007 és 2010 közötti pénzügyi évek vonatkozásában, amelynek során a 2007. és 2008. pénzügyi évek tekintetében az 1493/1999 rendeletet, a többi pénzügyi év tekintetében pedig a 479/2008 rendeletet kellett alkalmazni.
- 13 A Cseh Köztársaság 2013. január 17-én benyújtott kérelmére az egyeztető testület 2013. június 19-én ülésezett, és 2013. július 2-án a 13/CZ/552. referenciaszám alatt az egyeztető eljárásról zárójelentést készített. Ebben a jelentésben az egyeztető testület azt tanácsolta a Bizottságnak, hogy ne javasoljon pénzügyi kiigazítást a 2009 és 2014 közötti időszak tekintetében a teljes segítségnyújtási program címén teljesített kiadások vonatkozásában, és hogy gondolja át az 52 347 157,43 CZK (hozzávetőleg 2 040 737 euró) és a 11 984 289,94 euró javasolt pénzügyi kiigazítást.
- 14 2014. április 22-i levelében a Bizottság az egyeztető testület jelentését követően közölte a Cseh Köztársasággal végső álláspontját. Ebben a Bizottság megismételte, hogy a vitatott védintézkedést a szőlőültetvények szerkezetátalakítására és átállítására vonatkozó program keretében nem lehet támogatásra jogosultnak tekinteni.
- 15 A 2007 és 2009 közötti pénzügyi évek tekintetében a Bizottság megállapította, hogy mivel a Bizottság nem emelt kifogást a vitatott védintézkedésre vonatkozó támogatási program tervezete ellen, a Cseh Köztársaság joggal feltételezhette, hogy támogatásra jogosult intézkedésről van szó. A Bizottság álláspontja szerint azonban a Cseh Köztársaság a Bizottság 2010. március 22-i levelének

kézhezvételét követően e tekintetben már nem tarthatta fenn jogos bizalmát. Ezért a Bizottság úgy vélte, hogy valamennyi olyan kiadás esetében indokolt a pénzügyi korrekció, amely tekintetében 2010. március 22-ét követően kötelezettséget vállaltak. Ezt követően a Bizottság a 2010 és 2012 közötti gazdasági évek tekintetében összesen 2 123 199,04 euró összegű pénzügyi kiigazítást javasolt.

- 16 Végül a közös agrárpolitika finanszírozásáról, irányításáról és monitoringjáról és a 352/78/EGK, a 165/94/EK, a 2799/98/EK, a 814/2000/EK, az 1290/2005/EK és a 485/2008/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1306/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2013. L 347., 549. o.; helyesbítések: HL 2016. L 130., 7. o.; HL 2017. L 327., 83. o.) 52. cikke alapján a Bizottság elfogadta a vitatott határozatot.
- 17 A [vitatott határozatban] a Bizottság összesen 2 123 199,04 euró összegben elutasította az [EMGA]-ból a szőlőültetvényekre vonatkozó szerkezetátalakítási és átállási program keretében a vitatott védintézkedésre a Cseh Köztársaság által 2010 és 2012 között kifizetett kiadásokat.”

A Törvényszék előtti eljárás és a megtámadott ítélet

- 8 A Törvényszék Hivatalához 2015. március 25-én benyújtott keresetlevelével a Cseh Köztársaság kérte a vitatott határozat megsemmisítését, és azt, hogy a Bizottságot kötelezzék a költségek viselésére.
- 9 Keresete alátámasztása érdekében a Cseh Köztársaság két, egyrészt a 479/2008 rendelet 5. cikkének, valamint a jogbiztonság elvének és a bizalomvédelem elvének a megsértésére, másrészt pedig az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) – 885/2006 rendelet 11. és 16. cikkével, valamint a közös agrárpolitika finanszírozásáról szóló, 2005. június 21-i 1290/2005/EK tanács rendelet (HL 2005. L 209., 1. o.) 31. cikkével összefüggésben értelmezett – 41. cikkének a megsértésére alapított jogalapra hivatkozott.
- 10 A Törvényszék e keresetet elutasította, és a felperest kötelezte a költségek viselésére.

A felek kérelmei

- 11 A Cseh Köztársaság azt kéri, hogy a Bíróság:
- helyezze hatályon kívül a megtámadott ítéletet, valamint semmisítse meg a vitatott határozatot, és
 - a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére;
- 12 A Bizottság azt kéri, hogy a Bíróság:
- utasítsa el a fellebbezést, és
 - a Cseh Köztársaságot kötelezze a költségek viselésére.

A fellebbezésről

- 13 Fellebbezésének alátámasztása érdekében a Cseh Köztársaság három jogalapra hivatkozik.
- a 479/2008 rendelet 11. cikkének a megsértése;

- a 479/2008 rendelet 5. cikke (2) bekezdésének, valamint a jogbiztonság elvének és a bizalomvédelem elvének a megsértése,
- a Charta – 1290/2005 rendelet 31. cikkével vagy az 1306/2013 rendelet 52. cikkével, valamint a 885/2006 rendelet 11. és 16. cikkével összefüggésben értelmezett – 41. cikkének a megsértése.

A 479/2008 rendelet 11. cikkének a megsértésére alapított első jogalap elfogadhatóságáról

A felek érvei

- 14 A megtámadott ítélet 83–90. pontja ellen irányuló első jogalapjával a Cseh Köztársaság azt kifogásolja, hogy a Törvényszék megsértette a 479/2008 rendelet 11. cikkét.
- 15 A Bizottság elsődlegesen úgy véli, hogy az első jogalap egyszerre elfogadhatatlan és hatástalan.
- 16 Egyrészt azon a véleményen van, hogy a vitatott határozat megsemmisítésének alátámasztására előadott olyan jogalapról van szó, amelyet nem önállóan hoztak fel a Törvényszék előtt. Következésképpen új, tehát elfogadhatatlan jogalapról van szó.
- 17 Másrészt e jogalap ezenkívül hatástalan annyiban, amennyiben a Törvényszék – jogbiztonság elvének a megsértésére alapított jogalappal kapcsolatos – elemzésének csak részleges elemére vonatkozik. Ilyen körülmények között e jogalap, függetlenül attól, hogy megalapozott-e, vagy sem, nem kérdőjelezheti meg a Törvényszék azon következtetését, amelyre ezen elv megsértésének a hiányát illetően jutott.
- 18 A Cseh Köztársaság ezzel szemben azzal érvel, hogy bár a 479/2008 rendelet 11. cikkének a megsértését nem adta elő jogalapként a Törvényszék előtt, a fellebbezés első jogalapja elfogadható, mivel az elsőfokú eljárásban az érvelése arra a feltevésre támaszkodott, hogy a Bizottság a segítségnyújtási program előzetes értékelése során elismerte, hogy a vitatott védintézkedés e rendelkezéssel összeegyeztethető volt.
- 19 Ezenkívül az említett jogalap nem lehet hatástalan, mivel a Törvényszék tévesen állapította meg, hogy a vitatott védintézkedés nem tartotta tiszteletben e rendelet 11. cikkét. Következésképpen döntő fontosságú megállapítani, hogy nem ez a helyzet áll fenn.

A Bíróság álláspontja

- 20 Mindenekelőtt, bár a Cseh Köztársaság a Törvényszék előtt hivatkozott a vitatott védintézkedés 479/2008 rendelet 11. cikkének való megfelelésére, e tagállam a megsemmisítés iránti keresetében nem hozta fel az e rendelkezés megsértésére alapított jogalapot. Az e tagállam által a Törvényszékhez benyújtott válasz 10. pontjából ugyanis kitűnik, hogy „[m]ivel a vitatott segítségnyújtási program teljes uniós jognak való megfelelése a 479/2008 rendelet 5. cikkének (2) bekezdése alapján olyan megdönthetetlen jogi vélelemből ered, amelyre magának a Bizottságnak a magatartása is alapot adott, nem kell többé foglalkozni a 479/2008 rendelet 11. cikkével”.
- 21 Az említett kereset tehát azon a feltevésen alapul, hogy a vitatott védintézkedés 479/2008 rendelet 11. cikkének való megfelelését elismerte a Bizottság, mivel ez utóbbi nem emelt kifogást a 2009 és 2014 közötti évekre vonatkozó segítségnyújtási program tervezetének második változatával szemben, amelyet a Cseh Köztársaság 2009. február 12-én továbbított számára.

- 22 Márpedig a megtámadott ítélet 83–90. pontjában a Törvényszék kifejtette azokat az indokokat, amelyek miatt véleménye szerint nyilvánvalóan nem tartozik a 479/2008 rendelet 11. cikkének (3) bekezdésében felsorolt tevékenységek közé az olyan védintézkedés, amelyből nem tűnik ki világosan, hogy a bortermelők versenyképességének a javításához járul hozzá.
- 23 A Törvényszék, amint a főtanácsnok az indítványának 40. pontjában megjegyezte, e megállapításokra támaszkodott a megtámadott ítéletben a megsemmisítés iránti kereset első jogalapjának az elutasítása érdekében.
- 24 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy egyrészt az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a fellebbező olyan fellebbezést terjeszthet elő, amelyben magából a megtámadott ítéletből eredő és ezen ítélet jogi megalapozottságának kifogásolását célzó jogalapokra hivatkozik (lásd ebben az értelemben: 2007. november 29-i Stadtwerke Schwäbisch Hall és társai kontra Bizottság ítélet, C-176/06 P, nem tették közzé, EU:C:2007:730, 17. pont; 2016. június 16-i Evonik Degussa és AlzChem kontra Bizottság ítélet, C-155/14 P, EU:C:2016:446, 55. pont).
- 25 Másrészt ugyancsak az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy az olyan érv, amelyet első fokon nem hoztak fel, nem minősül a fellebbezési szakaszban elfogadhatatlan új jogalapnak, ha csupán a keresetben szereplő, a Törvényszékhez benyújtott keresetlevélben előadott jogalapban már kifejtett érvelés kiegészítését képezi (lásd ebben az értelemben többek között: 2013. december 19-i Siemens és társai kontra Bizottság ítélet, C-239/11 P, C-489/11 P és C-498/11 P, nem tették közzé, EU:C:2013:866, 287. pont; 2014. április 10-i Areva és társai kontra Bizottság ítélet, C-247/11 P és C-253/11 P, EU:C:2014:257, 114. pont).
- 26 Márpedig meg kell jegyezni, hogy a megsemmisítés iránti keresetében a Cseh Köztársaság a többek között a jogbiztonság elvének a megsértésére alapított első jogalapja keretében előadott egy olyan érvelést, amely szerint a vitatott védintézkedés megfelel a 479/2008 rendelet 11. cikkében előírt feltételeknek.
- 27 Ebből következik, hogy amennyiben a Cseh Köztársaság elsőfokú eljárásban előadott feltevése szükségszerűen arra irányult, hogy a vitatott védintézkedés összeegyeztethető volt a 479/2008 rendelet 11. cikkével, és amennyiben a Törvényszék ezen összeegyeztethetőséget kérdőjelezte meg a megtámadott ítéletben, az e cikk megsértésére alapított jogalapot a keresetlevélben előadott, a többek között a jogbiztonság elvének a megsértésére alapított első jogalap kiegészítésének kell tekinteni. Következésképpen az említett jogalapot elfogadhatónak kell tekinteni.

Az ügy érdeméről

A felek érvei

- 28 A Cseh Köztársaság annyiban vitatja a megtámadott ítéletet, amennyiben ezen ítéletben a Törvényszék megállapította egyrészt, hogy a 479/2008 rendelet 11. cikkének (3) bekezdése nyilvánvalóan nem foglalja magában azokat a nemzeti intézkedéseket, amelyek a vitatott védintézkedéshez hasonlóan a szőlőültetvények állatok és madarak által okozott károkkal szembeni védelmére irányulnak, másrészt pedig, hogy nem tűnik ki egyértelműen, hogy az említett intézkedés a bortermelők versenyképessége javításának a biztosításához járul hozzá, ami – e cikk (1) bekezdése alapján – a szőlőültetvények szerkezetátalakítására és átállítására irányuló intézkedések célja.
- 29 Márpedig a Cseh Köztársaság számára a szőlőültetvények állatok és madarak által okozott károkkal szembeni védelmére irányuló intézkedések eleget tesznek a 479/2008 rendelet 11. cikkében említett három feltételnek, következésképpen jogosultak az e cikk értelmében vett támogatásra.

- 30 Először is ezen intézkedések a 479/2008 rendelet 11. cikke (3) bekezdésének c) pontja értelmében véve a szőlőültetvények termesztéstechnológiai módszerei javításának minősülnek, mivel jobb terméshozamot céloznak meg azáltal, hogy a szőlőt védik a kártevőfertőzésekkel szemben. E tekintetben a fellebbező rámutat, hogy a Cseh Köztársaságban az állatok és madarak minden évben nagymértékű károkat okoznak a szőlőben. Az állatok ugyanis megrágják a szőlőtőkét, amely így megrongálva kevesebb termést hoz vagy semennyit. A madarak, különösen a seregélyek pedig az érési időszak alatt ellepik az érett szőlőket, sajátos problémát okozva így a közép-európai szőlőültetvények számára, ahol e madarak ezen időszak alatt találhatók. Ilyen körülmény a termés teljes megsemmisülését vagy a szőlő teljes megrongálását idézheti elő, amely így a minőségi bor gyártásához felhasználhatatlanná válik. Ezenkívül a szőlő érzékenyebbé válik a betegségekkel szemben, amelyek ezt követően elterjedhetnek.
- 31 Ezért vezettek be az érintett időszak alatt kollektív védelmet a szőlőültetvények körüli kerítés felállításával, és egyéni védelmet karók felállítása révén annak megakadályozása érdekében, hogy az állatok a különböző szőlőtökeket megrágcsálják. A vitatott pénzügyi korrekcióval érintett pénzüsszegek nagy részét az állatokkal szembeni védelemre fordították, mivel csupán hozzávetőleg 4 millió CZK-t (hozzávetőleg 155 938 euró) rendeltek a madarakkal szembeni védelemre a személyek szőlőültetvényekben való fizikai jelenlétén, őrzáratokon és madárijesztőkön keresztüli aktív védelem formájában és mechanikus, optikai vagy akusztikus elven működő riasztóberendezéseken keresztüli passzív védelem formájában.
- 32 Másodszor a szőlőültetvények állatok és madarak által okozott károkkal szembeni védelmére irányuló intézkedések egyike sem tekinthető olyan intézkedésnek, amely a 479/2008 rendelet 11. cikkének (3) bekezdése értelmében véve a természetes élettartamuk végéhez érő szőlőültetvények rendes megújítására irányul.
- 33 Harmadszor a 479/2008 rendelet 11. cikke (1) bekezdésének megfelelően a szőlőültetvények állatok és madarak által okozott károkkal szembeni védelmére irányuló intézkedések javítják a bortermelők versenyképességét. Lehetővé teszik ugyanis a minőségi borok iránti nagy kereslet kielégítését, korlátozva a seregélyek miatt elszenvedett versenyhátrányt. A vitatott védintézkedés ugyanis megerősítette a cseh bortermelők versenyképességét az uniós borpiacon azáltal, hogy lehetővé tette a cseh minőségi bor termelésének megháromszorozódását, amely a 2005. évben termelt 51 000 hektoliterről a 2008. évtől kezdve 121 000 hektoliterre nőtt, és amely 2012-re, ezen intézkedés alkalmazásának utolsó évére elérte a 161 000 hektolitert.
- 34 A Törvényszék tehát tévesen alkalmazta a jogot annak megállapításával, hogy a vitatott védintézkedés a 479/2008 rendelet 11. cikkének (3) bekezdése értelmében nem jogosult támogatásra.
- 35 A Bizottság azzal érvel, hogy az első jogalap nem megalapozott, mivel a vitatott védintézkedés célja kizárólag a termelési mennyiség fenntartása, és nem az, hogy a termelést a piaci kereslethez igazítsa, vagy hogy javítsa a bortermelők versenyképességét.
- 36 Ezenkívül az említett intézkedés célja nem lehet az, hogy kompenzálja a közép-európai bortermelők által a seregélyek szüretelés során való jelenléte miatt elszenvedett versenyhátrányát. A szőlőültetvények szerkezetátalakítási és átállási támogatásának célja ugyanis nem az, mint a Kohéziós Alap esetében, hogy kompenzálja a földrajzi helyzetből és természeti feltételekből adódó hátrányokat, sem pedig az, hogy csökkentse a regionális különbségeket, hanem épp ellenkezőleg az, hogy az egész Unióban támogassa és javítsa a bortermelők versenyképességét, függetlenül azon régiótól, amelyben azok tevékenységüket végzik.
- 37 Ráadásul a szőlőültetvények szerkezetátalakítására és átállítására irányuló intézkedéseknek hozzá kell járulniuk a fajtaváltáshoz és a szőlőültetvények termesztéstechnológiai módszereinek javításához. Márpedig még ha feltételezzük is azt, hogy a termés kártevőkkel szembeni védelme lehetővé teszi, hogy nagyobb mennyiségben és kiváló minőségben termeljenek bort, e védelem akkor is arra

korlátozódik, hogy a fennálló termelési mennyiséget tartsa fenn. Ezért az olyan madárijesztő módszerek, amelyeket évszázadok óta alkalmaznak, vagy az állatokkal szembeni védelmi módszerek semmiképpen sem minősülnek a szőlőültetvények termesztéstechnológiai módszerei minőségi fejlesztésének.

- 38 Végül a termény állatokkal szembeni védelme céljából a 479/2008 rendelet előírt egy a termelők által fizetendő biztosítási díjakhoz e díjak 50%-áig történő, e rendelet 14. cikke (2) bekezdésének megfelelő pénzügyi hozzájárulást. Ilyen körülmények között az említett rendelet 11. cikke az uniós jogalkotó azon szándékáról tanúskodik, hogy pénzügyileg támogassák a bortermelők versenyképességének a javítását, ami többet jelent annál, mint hogy a termelési mennyiségüket növeljék vagy fenntartsák. Az ugyanezen rendelet 14. cikkében megfogalmazott szabályok azt mutatják, hogy az uniós jogalkotó nem hagyta figyelmen kívül azon intézkedéseket, amelyek a termelés kártevőkkel szembeni védelmére korlátozódnak.
- 39 Válaszában a Cseh Köztársaság azzal érvel, hogy a Bizottság érvelése ahhoz vezet, hogy a 479/2008 rendelet 11. cikke olyan további feltételekkel egészül ki, amelyek e cikk szövegéből nem tűnnek ki. Különösen, e cikk a támogathatóságot semmiképpen nem teszi függővé egy új termesztéstechnológiai módszer alkalmazásától. Kizárólag az számít, hogy az alkalmazott – akár új, akár régi – módszer lehetővé tegye a szóban forgó szőlőültetvény kezelésének a javítását. Ezenkívül a termelés állatokkal szembeni védelmére irányuló más olyan intézkedés fennállása, mint amelyet e rendelet 14. cikke előír, nem befolyásolhatja az említett rendelet 11. cikkében meghatározott támogatásnyújtási feltételeket.
- 40 Viszonzválaszában a Bizottság megjegyzi, hogy soha nem állította azt, hogy csak valamely újítás tekinthető „a szőlőültetvények termesztéstechnológiai módszerei javításának”. Így a fennálló vagy akár régi módszerek új módszerekkel vagy koncepciókkal együtt vezethetnek jobb versenyképességhez. Azonban a vitatott védintézkedés, különösen a szőlőültetvényekben jelen lévő madarak hangkibocsátáson vagy madárijesztők felállításán keresztüli elriasztása csak az évszázadok óta ismert módszereket veszi át, és semmit sem változtat sem a szőlőfajtán, sem pedig a szőlőültetvények termesztéstechnológiai módszerein.

A Bíróság álláspontja

- 41 Első jogalapjával a Cseh Köztársaság a megtámadott ítélet 83–90. pontját vitatja annyiban, amennyiben a Törvényszék azokban megállapította, hogy a 479/2008 rendelet 11. cikke (3) bekezdésének szövege nyilvánvalóan nem foglal magában a szőlőültetvények állatok és madarak által okozott károkkal szembeni védelmére irányuló olyan intézkedéseket, mint a vitatott védintézkedés, és hogy nem tűnik ki egyértelműen, hogy ezen intézkedések mennyiben szolgálhatják a bortermelők versenyképessége javításának a biztosítását.
- 42 Előzetesen meg kell állapítani, hogy a vitatott védintézkedés nem minősíthető a 479/2008 rendelet 11. cikke (3) bekezdésének értelmében vett „szőlőültetvények átállására” irányuló intézkedésnek. Ebből következik, hogy az első jogalap megalapozottságának vizsgálata kizárólag annak értékelését feltételezi, hogy ezen intézkedés minősíthető-e az e rendelkezés értelmében vett „szőlőültetvények szerkezetátalakítási” intézkedésének.
- 43 E tekintetben az uniós jog egységes alkalmazásának követelményéből és az egyenlőség elvéből az következik, hogy a jelentésének és hatályának meghatározása érdekében a tagállami jogokra kifejezett utalást nem tartalmazó uniós jogi rendelkezést az Unió egészében önállóan és egységesen kell értelmezni, figyelembe véve nemcsak annak kifejezéseit, hanem a rendelkezés összefüggéseit és a kérdéses szabályozás célját (lásd többek között: 1984. január 18-i Ekro ítélet, 327/82, EU:C:1984:11, 11. pont; 2017. május 18-i Hummel Holding ítélet, C-617/15, EU:C:2017:390, 22. pont).

- 44 A „szerkezetátalakítás” kifejezés szó szerinti értelmezése e kifejezés kétértelműségét emeli ki. A köznyelvben ugyanis a szerkezetátalakítás egy olyan egység új elvek szerinti vagy új struktúrákkal történő átszervezési intézkedését írja le, amelyet nem tartanak kellően nagy teljesítményűnek. Valamely szőlőültetvény szerkezetátalakítása így adódhat olyan módosításokból, amelyek mind annak kezelési elveit, mind azon földterületeket érintik, amelyeken a szőlőtermelési tevékenységet folytatják.
- 45 Amennyiben, mint a jelen ügyben, valamely uniós jogi rendelkezés kétértelmű, következésképpen pedig többféle módon értelmezhető, azon értelmezést kell előnyben részesíteni, amely alkalmas e rendelkezés hatékony érvényesülésének a megőrzésére, ennek érdekében azon szabályozás céljainak fényében értelmezve azt, amelynek e rendelkezés a részét képezi (lásd ebben az értelemben: 1980. június 19-i Roudolff ítélet, 803/79, EU:C:1980:166, 7. pont; 2000. február 24-i Bizottság kontra Franciaország ítélet, C-434/97, EU:C:2000:98, 21. pont).
- 46 E tekintetben a 479/2008 rendelet 11. cikkének (1) bekezdéséből következik, hogy a szőlőültetvények szerkezetátalakítási intézkedéseinek a célja a bortermelők versenyképességének a javítása.
- 47 E célkitűzés fényében szerkezetátalakítási intézkedésnek minősíthető egy viszonylag egyszerű olyan intézkedés, amely a szőlőtőkék különböző eszközökkel történő védelmén keresztül a szőlő jobb kezelésére korlátozódik, ami ahhoz vezet, hogy a gazdák versenyképessége jelentősen javul. Különösen, a Bizottság állításával ellentétben a 479/2008 rendelet 11. cikke (3) bekezdésének szövegéből egyáltalán nem tűnik ki, hogy a fennálló vagy akár régi módszereket alkalmazó intézkedések csak azzal a feltétellel lehetnének a szőlőültetvények szerkezetátalakítási támogatására jogosultak, ha azokat új módszerekkel és koncepciókkal együtt alkalmazzák.
- 48 Ezzel szemben konkrétan kell értékelni a szőlőültetvény termesztéstechnológiai módszereinek javítását, mivel e követelményt a szőlőültetvények abban az időpontban folyamatban lévő kezelése feltételeinek a fényében kell értékelni, amikor a támogatást nyújtják.
- 49 A borpiac közös szervezéséről szóló 479/2008/EK tanácsi rendeletnek a támogatási programok, a harmadik országokkal folytatott kereskedelem, a termelési potenciál és borágazat ellenőrzése tekintetében történő végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2008. június 27-i 555/2008/EK tanácsi rendelet (HL 2008. L 170., 1. o.; helyesbítések: HL 2010. L 285., 39. o.; HL 2010. L 139., 3. o.) 6. cikkének (2) bekezdése a 2013. március 8-i 202/2013/EU bizottsági végrehajtási rendeletből (HL 2013. L 67., 10. o.) adódó változatában kizárja a szőlőültetvények szerkezetátalakítási támogatásából a szőlőültetvények vadállatok, madarak vagy jégeső okozta károk elleni védelmét szolgáló intézkedést. Meg kell azonban állapítani, hogy a 202/2013/EU végrehajtási rendelet, amely 2013. március 12-én lépett hatályba, *ratione temporis* nem alkalmazandó az alapügy tényállására. Nem szolgálhat tehát semmiféle útmutatásul a 479/2008 rendelet 11. cikkének az értelmezéséhez.
- 50 A jelen ügyben, amint a Cseh Köztársaság a beadványaiban előadja, a vitatott védintézkedés lehetővé tette a minőségi bor cseh termelésének megháromszorozódását, amely a 2005. évben termelt 51 000 hektoliterről 2012-re, ezen intézkedés alkalmazásának utolsó évére 161 000 hektoliterre nőtt.
- 51 Márpedig, mivel a Bizottság nem vitatta e megállapításokat, és nem is bizonyította, hogy a fogyasztók részéről nem áll fenn ilyen bor iránti kereslet, meg kell állapítani, hogy a vitatott védintézkedés hozzájárult a cseh bortermelők versenyképességének a javításához, amint azt a főtanácsnok az indítványának 76., 77. és 81. pontjában megállapította.
- 52 Így, mivel a 479/2008 rendeletben nem szerepelnek rendelkezések a szőlőültetvények többek között vadak vagy madarak által okozott károkkal szembeni védelmét szolgáló intézkedések támogatásra való jogosultságát illetően, kitűnik, hogy nem áll fenn jogalap ahhoz, hogy a Cseh Köztársaságtól megtagadják a vitatott védintézkedésnek a szőlőültetvények szerkezetátalakítási és átállási intézkedések közé való sorolását.

- 53 Ebből következik, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot annak megállapításával, hogy a 479/2008 rendelet 11. cikke (3) bekezdésének szövege nem vonatkozik a szőlőültetvények állatok és madarak által okozott károkkal szembeni védelmét szolgáló olyan intézkedésekre, mint a vitatott védintézkedés.
- 54 Az első jogalapot ezért megalapozottnak kell nyilvánítani.
- 55 Mivel a Bíróság e jogalapot megalapozottnak nyilvánította, a megtámadott ítéletet anélkül kell hatályon kívül helyezni, hogy szükség lenne a második és harmadik jogalap vizsgálatára.

A Törvényszékhez benyújtott keresetről

- 56 Az Európai Unió Bírósága alapokmánya 61. cikkének első bekezdése értelmében, ha a fellebbezés megalapozott, és a Bíróság a Törvényszék határozatát hatályon kívül helyezi, amennyiben a per állása megengedi, az ügyet maga a Bíróság is érdemben eldöntheti, illetve határozathozatalra visszautalhatja a Törvényszékhez.
- 57 A jelen ügyben a Bíróságnak érdemben el kell döntenie az ügyet, amit a per állása megenged.
- 58 E tekintetben a főtanácsnok indítványának 65. pontjából kitűnik, hogy a jogbiztonság elve megköveteli, hogy valamely szabályozás lehetővé tegye az érdekelték számára az őket e szabályozás alapján terhelő kötelezettségek terjedelmének pontos ismeretét, különösen ha pénzügyi következmények kockázata merül fel. A Bizottság ezért az EMGA számlái elszámolásának időpontjában nem támaszkodhat olyan értelmezésre, amely – mivel eltér az alkalmazott szavak szokásos értelmétől – nem kötelező (lásd ebben az értelemben: 1998. október 1-jei Írország kontra Bizottság ítélet, C-238/96, EU:C:1998:451, 81. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Márpedig a jelen ítélet 42–52. pontjában tett megállapításokból következik, hogy a Bizottság jelen ügyben végzett értelmezése eltér a 479/2008 rendelet 11. cikkének (3) bekezdésében alkalmazott szavak szokásos értelmétől, mivel ezen intézmény megállapította, hogy a vitatott védintézkedés nem támogatható különösen a szőlőültetvények szerkezetátalakítási programja keretében.
- 59 Következésképpen helyt kell adni a Cseh Köztársaság által az elsőfokú eljárásban felhozott, többek között a jogbiztonság elvének a megsértésére alapított első jogalapnak, és meg kell semmisíteni a vitatott határozatot.

A költségekről

- 60 A Bíróság eljárási szabályzata 184. cikkének (2) bekezdése értelmében, ha a fellebbezés megalapozott, és a Bíróság maga hoz a jogvita kapcsán végleges határozatot, a Bíróság határoz a költségekről.
- 61 E szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése, amelyet az említett szabályzat 184. cikkének (1) bekezdése értelmében a fellebbezési eljárásban is alkalmazni kell, akként rendelkezik, hogy a Bíróság a pereszes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel a Cseh Köztársaság pernyertes lett a fellebbezés keretében, és mivel a Törvényszékhez benyújtott keresetének helyt adtak, a Cseh Köztársaság kérelmének megfelelően a Bizottságot a saját költségei viselésén túl kötelezni kell az e tagállam részéről mind az első fokon, mind pedig a fellebbezés keretében felmerült költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A Bíróság az Európai Unió Törvényszékének a 2016. október 20-i Cseh Köztársaság kontra Bizottság ítéletét (T-141/15, nem tették közzé, EU:T:2016:621) hatályon kívül helyezi.**

- 2) A Bíróság az Európai Mezőgazdasági Garanciaalap (EMGA) és az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap (EMVA) terhére a tagállamok által kifizetett egyes kiadásoknak az európai uniós finanszírozásból való kizárásáról szóló, 2015. január 16-i (EU) 2015/103 bizottsági végrehajtási határozatot megsemmisíti annyiban, amennyiben kizárja az EMGA terhére a szőlőültetvények állatok és madarak által okozott károkkal szembeni védelmére irányuló intézkedésre a Cseh Köztársaság által 2010 és 2012 között kifizetett összesen 2 123 199,04 eurós összegű kiadásokat.
- 3) A Bíróság az Európai Bizottságot kötelezi saját költségeinek, valamint a Cseh Köztársaság részéről mind az elsőfokú eljárásban, mind a jelen fellebbezés keretében felmerült költségeknek a viselésére.

Aláírások